

“Тых, хто парушае законы, трэба выкрываць, а не баяцца...”

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

В.Саковіч. Пра дзейнасць Кантрольнай палаты мы маглі чытаць у газетах. Мы імкліва да мырской галаснасці. Вярхоўны Савет даў нам невялікі паўнамоцтва для пакарання вінаватых — перадаць вынікі праверкі ў пракуратуру і ўтрымаць тры аклады максімальна. Калі ж Кантрольная палата ўнесла свае папярэжкі, то многія дэпутаты былі супраць. Папярэжкі вярнулі нам на дапрацоўку. Мы маем рацыю нахонт беспаранасці. Мы будзем мадацца, каб паўнамоцтва Кантрольнай палаты былі пашыраны.

Скіндзер (вёска Судні Пухавіцкага раёна). Восенню 1991 года наш парламент прыняў пастанову аб прыпыненні дзейнасці КПБ — КПСС. Яно яшчэ мае сілу?

В.Саковіч. Пытанне стаіць у парадку дня сесіі Вярхоўнага Савета.

Скіндзер. Зараз ствараюцца абшчыны, райкамы, рэспубліка з’езд. Забаронена партыя прапагандае сябе на радыё, на старонках газет. Куды гледзіць парламент?

В.Саковіч. Палітычныя функцыі Кантрольнай палаты не мае. Як дэпутат магу адказаць, што Канстытуцыйны суд даў заключэнне, што могуць стварацца партыі, якія не арганізаваны — ніякі сабе ствараюцца.

Скіндзер. Мы маем на ўвазе расійскі суд? В.Саковіч. Так, расійскі. Ён разглядаў справу КПСС, якая існавала і ў нас на Беларусі, на мой погляд, ніякай партыі ствараюцца, жыццё, дыскусію — толькі на карысць людзей.

Скіндзер. Я не ведаю іншай такой злучнай партыі, як КПСС...

В.Саковіч. Злучнасцю ніякай займаюцца пракуратура, суд. Дэпутаты ўносяць прапановы, каб старшыня Кантрольнай палаты і яе супрацоўнікі не ўступалі ні ў якія партыі.

Я.Пасенка (г.Ляхавічы). Мясце звольнілі па скарачэнні. Прапусціце да вас на прыём.

В.Саковіч. Я не прыму, калі ласка, прыляжэйце.

Я.Пасенка. Дай вам Бог здарова. Валасюк, дэпутат з Мар’інай Горкі. Чаму правалена пытанне ў Вярхоўным Саваце аб Кантрольнай палатзе? Мы вас падтрымліваем, аб чым пісалі ў тэлеграме.

В.Саковіч. Тэлеграмы мы не атрымалі, але за падтрымку дзякуй.

Валасюк. Трэба змагацца, бо разваліцца рэспубліка. Бескантрольнасць нараджае страшныя з’явы.

Анін. Мы, народ, чуюм усё. Чудзі, што закон аб Кантрольнай палатзе вельмі слабы, не паспеў нарадзіцца, а ўжо існае. Але быццам бы вы пашырылі права.

В.Саковіч. Можна сказаць, што нічога не пашыралі. Пакуль што ў нас няма права пакарэння, але ёсць магчымасць вывесці на свет Божа здарова, казакрада.

Анін. Увесь час капаў яму для народа, заважаўся. Народ баіцца згубіць працу, пасаду.

В.Саковіч. Гэта вельмі дрэнна, што народ баіцца. Кожны спецыяліст на некага ішоў. Калі так думаць, то мы ніколі не знішчым за, злучнасць... Таму мы дзейнічаем смела, у адкрытую.

Цішоў, інжынер, г.Мінск. Была абвешчана дзяржаўная манопалія на гарэлку. Чаму яна правалілася? Камерсанты ганяюць гарэлку за 400—500 рублёў за бутэльку, а на талонах яе не купіць.

Закоду па прасекту Машарава ў капе-ратыў па рамонту кватэр — ганяюць гарэлку. У Чырвоны тое ж самае. На пра-ктарным заводзе крама “Энергія” ганяе мінскай гарэлку. Выходзіць, што ўрадава-

пастанова — усёго толькі “шык”, для надма-ну грамадзян?

В.Саковіч. Гэта не ўваходзіць у кампетэн-цыю Кантрольнай палаты.

Цішоў. Але ж вы дэпутат, трэба нешта прадымаць.

В.Саковіч. Зразумела. Я пастаўлю пытан-не пера ўрадам.

Б.Шаліноўскі, кандыдат навук, дацэнт. Я хацеў сказаць пра паздзі дзяржаўных дзя-таў у бліжэйшае і далёкае замежжа, ці кан-тралюе іх вы? Тры-чатыры тыдні таму ў Мадэве быў Кебіч. Затым туды паехаў Шу-кевіч. Некаторы час у Польшчы быў Шу-кевіч, потым туды паехаў Кебіч. У Кітаі быў спачатку Кебіч, за ім — Шукевіч. Усе а-бавязка ў межах бюджэту, але бюджэт можна выкарыстоўваць па-рознаму, можна яго эканоміць, а можна і транжырыць. Ліба не мог, скажам, Кебіч са сваімі памочнікамі вырашыць комплекс праблем у Мадэве?

Такія пытанні павінны цікавіцца і Кан-трольная палата, і прэса.

В.Саковіч. Дзякую за пажаданне.

Б.Шаліноўскі. Другое. Зараз актыўна школы пераводзяць у ранг ліцэяў, каледжаў, інстытуты — у ранг акадэміі, універсітэтаў. Трэску шмат, а ці ёсць эфектыўнасць?

Трэцяе. Длі абслугоўвання ўрадавых дэле-гацый ствараецца спецыяльнае гаспадарства ўпраўленне. Пры тых складанасцях, цяжкас-цях, якіх існуюць сёння ў забеспячэнні, мы стварам новы прыватны пласт людзей.

В.Саковіч. Усе вашы меркаванні я ўважліва выслухаў. Над фактамі павінна па-думка, разабрацца.

А.Базулька (вёска Судкова Хойніцкага ра-ёна). Я працую ў ПМК-116 будаўнікоў. Два гады таму яе стварылі з дзюх будаўнічых арганізацый. Пры гэтым расцягвалі тэлефо-ны, хаваўшы іх, мялкуючы аб тым. Падвалілі начальніка, а ён штраф заплаціў і звольніўся. Новы прышоў начальнік, таксама што хоча, тое і робіць. Усе абавязкі за дзяржаўны кошт. А я толькі выйду сабе ўзды, а мяне начальнік здарэем абавязваў. Прэміі пазбавілі мяне і сына...

В.Саковіч. Вы звярталіся за абаронай у прафсаюзы камітэт?

А.Базулька. Няма сэнсу, няма ніякай аба-роны. Яны штучна разам.

І яшчэ хачу спытаць: чаму дзеці на-чальніка могуць па некалькі разоў ездзіць за мяжу для лэчэння, адпачынку, а я сваіх дзя-цей (іх у мяне трое, старэйшаму сыну 11 га-доў) адправіць не змоў? Дайце мне хоп аа-рас фонду Грушавога. А наогула на Кантроль-ную палату ў народзе вялікае спадаванне.

В.Кучынскі, член Канстытуцыйнай камісіі, навуковец. Пры распаўсюду практыка Кан-стытуцыйнай палаты, Кантрольнай палаты і пракуратуры. Ці не варта ў практыцы зрабіць асобны раздзел “Органы агульнай кантролю і нагляду”? Як вы да гэтага ставіцеся?

В.Саковіч. Я вам адкажу.

На гэтым прамы дыялог з чытачамі “На-роднай газеты” закончыўся. За тры гады мы сумелі дэманстраваць 66 чалавек. Пустых пытан-няў і пытанняў не па адрасу было мала. На-жал, памеры справаздач не дазваляюць змясціць усё. Можна зрабіць выснову, што стварэнне Кантрольнай палаты грамадскай думкай падтрымліваецца. Яе існаванне выкаікае надзею.

Матэрыял прамого дыялогу да друку падрыхтаваў Мікалай ГАЛКО.

“Проста я не прывык сядзець без справы...”

Увогуле жыццё мінчаніна Аляксандра Пятровіча Горбана выглядае ўладкаваным атрымаў пенсію, жыве з жонкай у дачцы, гадуе ўнука. Але ўсёсё ў хаце не можа... Праходзячы штод-ня звыклым маршрутам, ён збірае макулатуру, 25 кілаграмаў якой потым здае ў абмен на кілаграм цукру коштам 65 рублёў. Як пры-наецца сам Аляксандр Пят-ровіч, праца заўсёды была сэнсам яго жыцця, а выхад на пенсію можна параўнаць усёго толькі са зменай спе-цыяльнасці...

Сяргей ГРЫЦ, фота аўтара.

Сустрэча на вуліцы

Факт В Риге — “нелетная погода”

Резко поменять не только специальность, но и место учебы довелось двадцати шести студентам-белорусам, которые получали образование в Рижском авиационном университете.

Новый учебный семестр все они начнут в разных белорусских вузах. К сожалению, только таким образом удалось разрешить проблему, связанную с требованием Рижского университета оплатить обучение наших соотечественников. Оно было предоставлено Министерством образования Белару- си и белорусскому Управле-

нию гражданской авиации, которое непосредственно посылало на учебу в Ригу этих молодых людей. Причем, возможность доучиться нашим студентам была оценена больше чем в миллион рублей.

В то же время белорусские образовательные струк- туры не были такими жестокими в отношении студентов из Латвии. Все они, а это больше ста человек, продол- жают получать образование в нашей республике.

Екатерина БЫСОЦКАЯ, Белинформ.

Добрыя весткі Міласэрнасць пачынаецца з маленства

Дзеці, каледзія канікулы скончыліся як для дарослых, так і для дзяцей. Але ў музычным дзіцячым тэатры “Казка” святая працягваецца. Як сказала педагог тэатра Марына Басіна, юныя артысты працягваюць радаваць сваімі выступленнямі не толькі маленькіх глядачоў. Дарослым таксама цікава, весела і ўтульна на спектаклях “Казкі”.

І ледзь адна адметная рыса дзіцячага тэатра. Гэта дабрачын- ная паказ. Так, у чарговы раз для дзяцей-сірот, для дзяцей з чарнобыльскай зоны, якіх знаходзяць на лятніні ў Мінску, дзімні быў паказаны спектакль “Залатое курка”.

Трэба падкрэсліць, што мінскі дзіцячы тэатр створаны пры Беларускім дзіцячым фондзе і за год сваёй дзейнасці прынес- няла задавальнення юным глядачам.

Алесь СЦЯНАНАЎ.

Остановите!

... А то прогадуют и Беларусь

Анатолий ГОТОВЧИЦ

Хвала мудрым и принципиальным!

Открыл Дмитрий Иванович Менделеев свою знаменитую табличку, и вся жизнь по ней пошла. Медь и алюминий, свинец и цинк, олово и никель, ртуть и серебро тапоз, везут, ткут...

Едва ли не детективные истории происходят с представителями таблички Менделеева. Начиная с 22 октября теперь уже прошлого года на железно-дорожную станцию Калининчич стали прикатываться, например, вагоны с никелем. Прикатились — и в за-пасник. Снова прикатились — и опять туда же. А когда вагонов с этим ме-таллом скопились целых десять, стар-ший оперуполномоченный отдела по борьбе с экономическими преступлениями на транспорте Сергей Штурмин вместе с сотрудниками контрразведки УКГБ по Гомельской области поинте-рсовалося, откуда и чьи ценные “дро-вишки”?

Тропка, уложенная шпалами и рельсами, потонула аж за Полярный круг, в окутанный белыми ночами и разными химэлементами Мончегорск.

С тамошним объединением “Никель” еще летом мозырское малое предпри-ятие “Полюсье АТД” заключило догово-ры на поставку 540 тонн анодного нике-ля. Сумма сделки — 315 миллионов рублей.

Можно, конечно, думать-гадать, каким образом нахался “Полюсье” и “Никель”. Но не менее любопытна, так сказать, правовая основа сделки. Оказывается, в подоплеке “металличе-ского” лежал “продолжительный” до-говор между администрацией Мурман-ской области в лице первого замести-теля главы администрации Ю.Бергера и директором “Полюсье АТД” Н.Бабы-ной.

Соглашение донельзя крутое: “По-люсье” покупает на 315 миллионов ру-блей никеля и поставяет мурманчанам на такую же сумму продовольствен-ных товаров. Каково?

Естественно, всем и мне тоже за-хотелось взглянуть на продовольствен-ного “герала”.

Задаю вопросы — и очень даже симпатичный тридцатидухлетний ди-ректор “Полюсья” Николай Бабына чувствует себя, как говорят, не в

своей тарелке. В объяснении же он за-свидетельствовал следующее: “Никаких продуктов питания в обмен на посту-пленный никель моя фирма в Монче-горск отправлять не собиралась. Это была чисто фиктивная запись”. Ясное дело почему: чтобы иметь лицензию, то есть основание на вывоз никеля из России.

Тут в самый раз пришелся и еще один хаверский, но вполне резонный вопрос: а зачем “Полюсье” сей пре-зренный металл? У него ведь ничто не крутится, не вертится, не гальванизи-руется.

Конечно, переработка мончегорско-го никеля на белорусском металлурги-ческом заводе-плод коммерческого во-ображения. Нам кажется, истинные интересы и тех, и других лежат в странах Балтии.

Думать так заставляют недавние события. Не далее как в сентябре “Полюсье АТД” по лицензии на метал-локонструкции, подписанной замести-телем председателя Гомельского об-ластного Александра Яржаком, уже пыталось вывезти в Ригу живой алюминий стоимостью 60 миллионов

рублей. Стопорнули “Полюсье”, как и в случае с никелем, работники госбе-зопасности вместе с транспортной ми-лицией.

Ближайшее знакомство с “Полюсь-ем” и многими другими белорусскими предприятиями и ассоциациями дает основание сделать один нехороший-кий вывод: используется он в пер-вую очередь в качестве своеобразной посреднической крышки. Россия пре-приняла против ряда республик быв-шего Союза санкции на вывоз ценных металлов, горючего, многого другого сырья и, конечно, готовой продукции. Используя фиктивные договоры и ли-цензии, “Полюсье АТД” и иные с ним просто-напросто перепродают россий-ское сырье в страны Балтии. Разница в ценах дает безбедное существование.

Может, хватит плодить в респуб-лике наглых спекулянтов? А то они продадут не только Россию, но и Бе-ларусь.

Этот вопрос — правительству и, конечно, парламенту.

Закон і беззаконне

Арыштаваны па падазрэнню...

Жыхары інтэрната Полацкага БМУ літаральна анімаці, калі ў калідоры раптоўна з’явіліся людзі з аўтаматамі. Без доўгіх разважанняў яны прайшлі ў пакой Аляксандра Смоткіна, інжынера мусовага вузла сувязі, прывяла яго кайданкамі да металічнага ложка і пачалі вобшы. У голае нечаканна пізіцераў выраза адуцвалі замежны акадэнт. У той жа дзень, 9 лістапада 1991 года, Аляксандра Смоткіна пад канвоем вывезлі ў Літву.

18 кастрычніка 1992 года ў кватэру жыхара г.Глыбокае Станіслава Герасімавіча Коўзана зайшлі двое мужчын у цывільным. Прад’явілішы санкцыю ваеннага пракурора Літвыскага гарнізона на вобшы і арышт Паўла Коўзана, расійскай праваахоўнікі збралі яго і паехалі ў невадомым накірунку, нават не растлумачыўшы бакі, у чым абавязавася да яго сямі і дзе ён будзе знаходзіцца. Далей маршрут ваенных пралёў праз Баранавічы, дзе яны правалі падобную акцыю.

У кожным з гэтых выпадкаў ёсць свае асаблівасці, але іх аб’ядноўвае адна акалічнасць, што і прымуся мяне ўздыцца за прэ-сто гаспадар у Рэспубліцы Бе-ларусь? Ці дазволілі іншаземным лікнертам, ні ў каго не пытаю-чыся, арыштоўваць на нашай тэ-рыторыі і вывозіць з рэспублікі яе грамадзян “па падазрэнню”? Ці дапусціць, напрыклад, тая ж Польшча, каб беларускія аператыўнікі з аўтаматамі прыхалі туды і на падставе сваёй ордэра аб-шуквалі “па падазрэнню” яе гра-мадзян, арыштоўвалі і вывозілі іх неамадама куды для далейшага расследавання?

На апошнія пытанне можна адказаць адназначна — не. Пра ўсё астатняе варта паразважаць, і вельмі хадзецца ё, каб гэтым раз-

важаннямі не засталіся пустым гу-кам, а прымуцілі б задумача на-ших заканадаўцаў над тымі праб-лемамі, вырашэнне якіх нельга ад-кладваць.

Аляксандра Смоткіна затры-маў супрацоўнік Полацкага га-радскага аддзела ўнутраных спраў. У ноч з 8 на 9 лістапада судым пастанавіў тэлеатаграма з МУС Літвы:

“Падазраваемага ў спробе наўмыснага забойства пры аб’я-жараючых абставінах Смоткіна Аляксандра Раманавіча 1949 года нараджэння прашу затрымаць да прыбыцця канвой. Канвой выка-жам. Старшы камісар крiмінальнай паліцыі МУС Літвыскай Рэспублікі В.Рач-каўскас.”

На падставе гэтай тэлеатагра-мы яго і затрымалі. Ніякіх пра-цэсуальных дакументаў не афар-мілі. Пракурор горада нічога пра здарэнне не ведаў. Калі размова зайшла пра вываз А.Смоткіна ў Літву, пазвалі ў Гродна, пасля ў Мінск. Пазней намеснік міністра ўнутраных спраў Рэспублікі Бе-ларусь У.Данько растлумачыў: “Ра-шэнне прынята са згоды міністра Ягорана У.Д. Якіх-кольвеш даку-ментаў, што тычыцца гэтага пи-тання, у МУС няма”.

Бадэка арыштаванага Раман Навумавіч Смоткіна звяртаўся са скаржамі ў розныя інстанцыі, у тым ліку і ў Вярхоўны Савет. У адной з заяў ён пісаў: “Ніхлі забойства мой сын не здзяйсняў, ды і на працуду ўсёй трыніцы ў Літву ў гэты час падабнага не было. Проста мой сын быў ак-тыўным удзельнікам групы “Адзінства”, уваходзіў у яе кіруючы орган і публічна абара-няў на мітынгах і ў друку палітычныя правы рускамоўнага насельніцтва Літвы, у тым ліку і беларусаў. Акрамя таго, ён пры-цягваўся для работы на тэлевежы ў г.Вільнюса па спецыяльнасці...”

І яшчэ адна вытрымка з заявы Р.Н.Смоткіна: “За супраціўлення дзейніц-тву ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь Ягорана У.Д. мой сын Смоткіна Аляксандр Раманавіч пакутуе ў засценках літвыскай ах-ранкі”.

Далей Раман Навумавіч патра-буе разжалавання Ягорана У.Д. у радавы, аддаць яго пад суд за злоўжыванне службовым ста-ноўшчам, што выкалікала мараль-ныя і фізічныя пакуты сумленнага чалавека, працаўніка і абаронцы грамадзянскіх і агульначалавечых правоў...”

Абывавацтвае больш чым сур’ёзна. Можна зразумець баць-ку. Аднак трэба разумець і сітуацыю, што склалася ў той мо-мент.

У ноч з 6 на 7 лістапада па мытным пасту на літвыскай граніцы разгараўся крiмінальна-на-драма. Расследаванне не дапускала прамаўлявання. На месцы за-няня з’явіліся важкія доказы для абвінавачвання. Рашэнне трэба было прымаць неадкладна. На мо-

мант затрымання Аляксандр Смоткіна не з’яўляўся грамад-зянінам Рэспублікі Беларусь. Вы-ехаўшы з Літвы адрозу пасля жыццёвага пачуцця, ён уладка-ваўся на працу ў Полацку, дзе жыў у інтэрнаце без прапіскі. Прапіска ў літваральна за дзень да зачынення на граніцы, але ка-мусьці не ў Беларусі, дзе жыў і працаваў, а ў Літвыскай вобласці. Зусім нядарожна, што быць грамад-зянінам нашай рэспублікі ён на нейкіх меркаваннях пакуль што не збіраўся, нарадзіўся ж і ўвесь час жыў у Літве. На той момант яго можна было лічыць асобай без грамадзянства. І Уладзімір Ягоравіч прыняў рашэнне — перадаць А.Смоткіна літвыскай паліцыі. Ці правільным было гэта?

Супрацоўнік полацкай міліцыі, цяпер намеснік начальніка Верх-нядзвінскага РАУС Аляксандр Аліскі ў службовай запісцы вы-клаў сутнасць сваёй размовы з па-дазраваемым пасля яго затрымання.

“Было праведзена пытанне грамадзяніна Смоткіна, які расту-мачыў, што сапраўды на КПН у Літве ў час дагалаў аўтаматна ён аказаў супраціўленне пра-д’яўленню мытнай службы і з мэ-тай збегчы кінуту гранату. У ляс-ным масіве ён згубіў куртку, дзе, па яго меркаванню, застаўся про-пуск ці якісьці іншы дакумент з яго прэзвішчам і такім чынам паліцыі сталі вядомы звесткі пра яго.”

... Смоткіна А.Р.расказаў, што ён з’яўляецца членам адной з не-легальных арганізацый, якія дзейнічаюць на тэрыторыі АРДжы, асноўнай мэтай стаячы адрэжы-не ранейшага ладу разнастайнымі шляхамі, не выкачваючы і тэры-

стычных актў. У іх арганізацыі меліся радыёстанцыі, зброя. З мэ-тай сустрэчы з членамі а-рганізацыі ён неаднойчы выкаж-ваўся ў Літву. У адну з такіх паездак на працягу 7 лістапада на дзюх машыны выехаў і з тэрыторыі Беларусі, выходзіў у эфір па ра-дыёстанцыі з разнастайнымі за-явамі. Пры яртанні адна ма-шына была затрымана, і ён пры-муніў гранату. Выказаў шкадаван-не, што нікога не забіў, у далей-шых меркаваў працягнуць бараць-бу.”

У заяве самога А.Смоткіна, напісана ўжо ў Літве, гаворыцца: “Я чыстасардэчна прызнаўся, што са жніўня па ліпеня 1991 года хаваў на тэрыторыі Беларусі зброю... незаконна прывёз ліставет Макарава і 16 патронаў, меў 2 гранаты РГ-42, а таксама ўзрыўчатку”.

Зброя шукалі. Следчы-кріміналіст літвыскай пракурату-ры С.Валасіц паведаваў у Мінск, што пільстат захоўваецца ў якасці рэчавага доказу. Гралаты ўзарвалі. Узрыўчатку не знайшлі.

Думаецца, нікому не трэба тлумачыць, навошта патрэбны пільстат і гранаты. Каб забіваць людзей. А калі вырашаць з лапа-моў зброі палітычныя справы — значыць, забіваць людзей нязначных.

Усе гэтыя падрабязнасці Уладзіміру Ягораву тады не былі вядомы, і, на мой погляд, ён здо-леў аператыўна прывяць адзіна правільнае рашэнне. Увям сабе, што б мы думалі, калі б хто-не-будзь дзейнічаў такім чынам суп-раць Беларусі.

Ніякага заканадаўства аб выла-чы асоб без грамадзянства іншай дзяржаве ў нас не існуе, і таму

праці пры афармленні докумен-таў, захаваўшы працуду былі не-пазбежныя. У сваім адказе Р.Н.Смоткіну выконваючы аба-вязкі Генеральнага пракурора Рэспублікі Беларусь Уладзімір Кан-драўеў напісаў:

“Звернуў увагу работнікаў органаў унутраных спраў рэспублікі, якія маюць дачыненне да гэтага пытання, на дапушчаныя недахопы пры выдачы Смоткіна А.Р. літвыскаму боку. Падстаў для паставаўкі пытання аб іх крiмінальнай адказнасці няма”.

Міністэрства замежных спраў рэспублікі накіроўвала ноту МЗС Літвы з мэтай выявіць абставіны, звязаныя з арыштам А.Смоткіна на тэрыторыі Беларусі. Адаказ быў кароткім і, па-сутнасці, ад-моўным, бо і тут адалаведных міждзяржаўных пададненняў няма.

Зусім інакш можна і трэба рас-цэньваць арышт Паўла Коўзана. Ён служыў у арміі ў г.Ліеная. Магчыма, сапраўды быў замешаны там у нейкай крiмінальнай спра-ве. Але ён дэмабілізаваўся, стаў на ўлік у Глыбоцкім райаенкама-це і 15 кастрычніка 1992 года ат-рымаў пашпарт як грамадзянін Рэспублікі Беларусь. Ахоўваць і абараняць яго правы павінна была дзяржава. Аднак не абараніла. Расійскія праваахоўнікі нават не палічылі патрэбным інфармаваць пракурора горада і вобласці аб арышце грамадзяніна Беларусі і яго вывазе за межы рэспублікі. Быццам у нас тут нейкі прахадны двор, дзе распаўсюджваюць што хо-ча і як хоча. Па палярніх звест-ках, арышт Коўзана звязаны з крадзяжым ваеннай маёмасці. Ча-му ж тады наша пракуратура не сдзе ў Расію, каб прыцягнуць да адказнасці высокапастаўленых чы-

ноў з той жа нагоды, якія спешна прарываліся з Беларусі, як толькі запалаха “смажаны”?

Не можа не выкаліць абурэн-ня і той факт, што ў нашу рэспубліку беспераходна ўехаў узброеныя людзі з Літвы. Ці ёсць гарантыі, што ў іншым падобным выпадку дакументы акажуча не-падрабленыя? Дакументы на ўезд у рэспубліку можа быць толькі належным чынам афарме-ны пашпарт, а не якое-небудзь пасведчанне, і дазваля на правоз зброі можа быць дадзены толькі кампетэнтнымі органамі нашай рэспублікі, калі на гэты конт не заключаны міждзяржаўныя пагад-ненні. Дарэчы, калі мададзіскія і літвыскае праваахоўнікі спрабавалі правесці аналітычныя акцыі на Ук-раіне, іх тут жа арыштавалі. На Беларусі быццам бы ўсё можна.

Праўда, надаўна заключаючы пагадненні паміж Пракуратурай рэспублікі і калегамі з Літвы і Латвіі аб узаменай прававой да-памогі. Аднак яны не маюць сілы закона, не прадастаўляюць выраш-нення праблем прававых узамеа-адносін. Такія пытанні могуць вы-рашацца не ніжэй чым на парла-менцкіх узроўнях шляхам прыня-цця адпаведных заканадаўчых актў. Такі дакумент неадакладна трэба было прыняць і на нарад-зе кіраўнікоў краін СНД. Інакш ніхто з нас не стражываў ад та-го, што аднойчы па прычыне ці без прычыны будзе закаваны ў кайданкі людзі з замежным ах-чэтам і вывезены за межы сваёй Беларусі.

Іван ГЕРАСЮК, аглядальнік па пытаннях маралі і права.

Нам стало
известно

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь у сувязі з прыняццем Закона Рэспублікі Беларусь «Аб прававым рэжыме тэрыторый, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджванню ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС»

У сувязі з прыняццем Закона Рэспублікі Беларусь ад 12 лістапада 1991 года «Аб прававым рэжыме тэрыторый, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджванню ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС» Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь паставіў:

Унесці змяненні і дапаўненні ў наступныя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь:

1. У Кодекс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях, прыняты Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь 6 снежня 1984 года (33 БССР, 1984 г., №35, арт. 505; 1985 г., №32, арт. 449; 1986 г., №17, арт. 227, арт. 362; 1987 г., №22, арт. 282, №26, арт. 337; 1988 г., №24, арт. 377; 1989 г., №10, арт. 94, №12, арт. 114; 1990 г., №6, арт. 80, №11, арт. 138, №13, арт. 186; Ведымаці Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, 1991 г., №13 (15), арт. 152, 153, 156, №23, арт. 309, №25, арт. 366, №36, арт. 633; Ведымаці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., №15, арт. 253, 255):

1. Артыкул 46¹ дапоўніць часткамі трэцяй і чацвёртай наступнага зместу:

«Заняцце відамі дзейнасці, забароненымі на тэрыторыях радыеактыўнага забруджвання, —
цягнне накладання штрафу ў размеры ад адной да трох мінімальнага заробатных плат».

Учыненне паўторна на працягу года пасля прымянення мер адміністрацыйнага спяганання дзейнасці, прадугледжаных часткай трэцяй гэтага артыкула, —

цягнне накладання штрафу ў размеры ад адной да трох мінімальнага заробатных плат».

2. Дапоўніць Кодекс артыкуламі 46², 52¹, 53¹, 171¹, 224⁴, 224⁵ наступнага зместу:

«Артыкул 46². Парушэнне права грамадзян на інфармацыю па пытаннях, звязаных з чарнобыльскай катастрофай

Прадстаўленне ўпаўнаважанымі службовымі асобамі недакладных і няправільных вынікаў вымярэнняў, або наўмыснае ска-

жэнне, або ўтойванне даных па пытаннях, звязаных з чарнобыльскай катастрофай, —

цягнне накладання штрафу ў размеры ад адной да пяці мінімальнага заробатных плат».

«Артыкул 52¹. Парушэнне правіл выкарыстання зямель, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджванню, —

цягнне накладання штрафу на грамадзян у размеры ад адной мінімальнай заробатнай платы і на службовых асоб — да трох мінімальнага заробатных плат».

«Артыкул 53¹. Парушэнне правіл захавання радыеактыўных адходаў, прадуктаў, матэрыялаў і іншых прадметаў, забруджаных радыенуклідамі, без наяўнасці дазволу або парушэнне норм і тэхналогій захавання радыеактыўных адходаў —

цягнне накладання штрафу на службовых асоб у размеры ад трох да дзесяці мінімальнага заробатных плат».

«Артыкул 171¹. Парушэнне правіл радыацыйнага кантролю

Прымяненне сродкаў радыацыйнага кантролю, якія не прайшлі паверку або метралагічную атэстацыю па ўстаноўленым парадку, ці невыкананне метадых правядзення вымярэнняў узроўню радыеактыўнага забруджвання —

цягнне накладання штрафу на службовых асоб у размеры ад адной да трох мінімальнага заробатных плат».

«Артыкул 224⁴. Органы Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС

Органы Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС разглядаюць справы аб адміністрацыйных правапарушэннях, прадугледжаных артыкуламі 46¹, 52¹, 53¹ гэтага Кодекса.

Разглядаць справы аб адміністрацыйных правапарушэннях і накладваць адміністрацыйныя спяганні ад імя органаў Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС маюць права старшыня Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, начальнік адміністрацыйнай зоны адлучэння і яго намеснікі.

Артыкул 224⁵. Органы Камітэта стандартизацыі, метралогіі і сертыфікацыі

Органы Камітэта стандартизацыі, метралогіі і сертыфікацыі разглядаюць справы аб адміністрацыйных правапарушэннях, прадугледжаных артыкуламі 171¹ гэтага Кодекса.

Разглядаць справы аб адміністрацыйных правапарушэннях і накладваць адміністрацыйныя спяганні ад імя органаў Камітэта стандартизацыі, метралогіі і сертыфікацыі маюць права старшыня Камітэта стандартизацыі, метралогіі і сертыфікацыі, яго намеснікі, дырэктары цэнтраў стандартизацыі і метралогіі і іх намеснікі.

3. У частцы першай артыкула 199 лічбы «171—183» замяніць лічбы «171, 172—183».

4. Артыкул 202 пасля лічбы «46²» дапоўніць лічбы «46³».

5. Частку першую артыкула 211 пасля слова «прадугледжаны» і частку першую артыкула 215 пасля лічбы «43» дапоўніць адпаведна словамі «артыкуламі 53¹ і лічбы «53¹».

6. У частцы другой артыкула 234¹ у абзацы першым лічбы «203—224» замяніць лічбы «203—224».

пункт 1 дапоўніць абзацамі восьмым і дзевятым наступнага зместу:

«Органаў Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС (артыкулы 46¹, 52¹, 53¹);

органу Камітэта стандартизацыі, метралогіі і сертыфікацыі (артыкул 171¹);

П. У Крымінальным кодэкс Рэспублікі Беларусь, зацверджаным Законом Рэспублікі Беларусь ад 29 снежня 1960 года (33 БССР, 1961 г., №1, арт. 4):

дапоўніць Кодекс артыкуламі 211¹ наступнага зместу:

«Артыкул 211¹. Парушэнне правіл радыацыйнага кантролю

Прымяненне сродкаў радыацыйнага кантролю, якія не прайшлі паверку або метралагічную атэстацыю па ўстаноўленым парадку, ці невыкананне метадых правядзення вымярэнняў узроўню радыеактыўнага забруджвання, утычненне паўторна на працягу года пасля прымянення мер адміністрацыйнага спяганання, —

караецца папраўчымі работамі на тэрмін да двух гадоў або штрафам у размеры ад адной да дзесяці мінімальнага заробатных плат».

III. У частцы чацвёртай артыкула 123 Крымінальна-працэсуальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь, зацверджанага Законом Рэспублікі Беларусь 29 снежня 1960 года (33 БССР, 1961 г., №1, арт. 5; 1985 г., №3, арт. 65, №21, арт. 302, №32, арт. 449; 1986 г., №17, арт. 227; 1987 г., №22, арт. 282, №26, арт. 336; 1988 г., №9, арт. 143; 1990 г., №13, арт. 187; Ведымаці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1991 г., №36, арт. 633; 1992 г., №15, арт. 255):

лічбы «211¹, 211², 211³, 211⁴» замяніць лічбы «211¹ — 211⁴».

IV. Гэты Закон уводзіцца ў дзеянне з дня яго апублікавання.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШУШКЕВІЧ.

9 снежня 1992 г.

г. Мінск.

№2028-XII

ЗАРУБЕЖЬЕ

ИТАР-ТАСС • НАРОДНАЯ ГАЗЕТА •

Пульс дня

Оппозиционный иракскому режиму Высший совет исламской революции Ирака (ВСИРИ) призвал направить в Ирак наблюдателей ООН с целью «разоблачения преступлений Хусейна против собственного народа», сообщает агентство ЮПИ.

Базирующийся в Иране ВСИРИ распространил заявление, в котором возложил на международное сообщество ответственность за «кровавые репрессии», которым подвергаются иракцы. Нарушения прав человека в Ираке более опасны, чем несоблюдение Багдадом резолюций ООН, подчеркивается в документе.

«Исламская партия Афганистана» (ИПА) во главе с Гульбедином Хекматияром захватила военную базу в местечке Пули-Чарки в окрестностях Кабула.

Правительственные войска начали наступление на позиции ИПА с целью выбить сторонников Г.Хекматияра с высот, используемых мятежниками для ракетных обстрелов Кабула.

Возобновление женевских переговоров по урегулированию боснийского конфликта намечено на 23 января.

Об этом сообщил официальный представитель конференции по бывшей Югославии Дерек Бутби. Он сослался на инструкции, полученные от сопредседателей переговорного процесса Сайруса Ванса (ООН) и Дэвида Оуэна (Европейское сообщество), которые находятся с визитом в Загреб и Сараево.

Спустя приблизительно четыре часа после того, как Билл Клинтон принял присягу в качестве 42-го президента США, ушедший в отставку Джордж Буш возвратился в штат Техас в качестве частного лица.

Чета Бушей отправилась в Хьюстон, где строит для себя дом, а пока будет снимать жилье.

Солдаты пехотного подразделения, расквартированного на военной базе вблизи столицы Гаити, подняли мятеж, однако верные правительству войска быстро подавили его.

Это первая попытка открытого военного мятежа на Гаити со времени свержения в сентябре 1991 года законного президента этой карибской страны Жана-Бертрана Аристиды, отмечает АП.

Началась операция по возвращению на родину 50 тысяч гватемальских беженцев из Мексики.

В соответствии с соглашением, подписанным в октябре прошлого года при посредничестве ООН правительством Гватемалы и комитетами беженцев в Мексике, власти обязались предоставить репатриантам землю, орудия для ее обработки или инструменты для занятия традиционными ремеслами.

Партизанский командир Хосе Умберто Лопес, известный по подпольным псевдонимам «Уриэль» и «Вильям», арестован в Санта-Фе-де-Богота, сообщила представитель колумбийской полиции.

Начальник столичной полиции генерал Оскар Пелас сообщил журналистам, что арестованный Лопес обвиняется в организации нескольких похищений граждан с целью получения выкупа и в нападении на полицейские участки и воинские части в департаменте Араука.

Комендантский час введен в столице Руанды после прошедших там столкновений между сторонниками правящей партии и оппозиции.

Как сообщило руандийское радио, жителям Кигали и его предместьев запрещено покидать дома с 8 часов вечера до 6 утра.

Взгляд из Америки

Восток: достигли критической точки

Самое лучшее, что США могут сделать, чтобы помочь странам Центральной и Восточной Европы, — это расформировать неэффективные госпредприятия.

Этот вывод содержится в докладе Атлантического совета Соединенных Штатов. Он озаглавлен «Центральная и Восточная Европа: незаконченные революции».

Вступая в 1993 год, правительства этого региона достигли критической точки, — отмечается в документе. — Пред-

стоит тяжелая задача расформирования крупных государственных промышленных и сельскохозяйственных предприятий, которые поглощают огромные дотации, производят ненужные товары и на которых работают сотни тысяч людей.

Если это не будет сделано, предупреждает Совет, хрупкие демократические режимы станут жертвой политических распри, межнациональных войн и региональной нестабильности.

В своем докладе Совет указывает, что разрушение старой системы возможно только в том случае, если оно будет сопровождаться эффективными мерами

социальной защиты в области здравоохранения, жилищного строительства и налогового законодательства, а также в сфере коммерческих банковских услуг.

«Если революции не будут завершены, страны Центральной и Восточной Европы будут предрасположены к опасному «балканскому заболеванию» и к обреченности в этом регионе бедных, нестабильных и сложных социальных систем, которые легко могут стать жертвами внутренних и внешних сил», — говорится в документе.

публик бывшего СССР: в Таджикистане убили троих репортеров, в Азербайджане, Грузии и Молдове — по одному.

Дмитрий КОВАЛЕВ, РИД.

Двумя абзацами

■ *НАЙРОБИ

«Второе рождение» пережила летчик-истребитель кенийских ВВС.

При посадке на базу в окрестностях Найроби его самолет внезапно загорелся. Буквально за мгновение до касания земли пилот успел катапультироваться, но его парашют зацепился за провода линии электропередачи.

Однако счастливчику и тут повезло — из-за аварии на подстанции район был обесточен. «Спасательную операцию» завершил порыв ветра, освободивший из электрической ловушки офицера, который отделился лишь царапинами.

■ *АГОС

В Нигерии жены государственных деятелей традиционно находились на заднем плане. Положение в корне изменилось за последние несколько лет правления президента Ибрагима Бабангиды — его супруга Мария постоянно на виду. Такую трансформацию, помимо всего прочего, здесь объясняют ее привлекательной внешностью и твердостью характера.

Новую для Нигерии моду переняли и губернаторы 30 штатов федерации. Их жены тоже стали появляться на вернисажах, собраниях, семинарах и конференциях. Но тут возникла проблема, кого считать «лучшей среди равных», так как большинство губернаторов... многоженцы. В результате государственные мужья вынуждены делать непростой выбор — по протоколу лишь одна жена может носить титул «первой леди».

■ *БАНИК

В прошлом году в Банитке установлен «рекорд» скорости передвижения транспорта на улицах города. Как пишет газета «Нейпир», в среднем она составила 6 километров в час, а в центральных, наиболее загруженных районах, — 700 метров в час. Основная причина — резко возросший в последние годы парк автомашин в стране. Ежедневно свыше 2 миллионов только легковых автомобилей выходят на неприспособленные под столь интенсивный поток дороги города.

Губернатор столицы предложил закупить в Германии несколько сотен комфортабельных автобусов с кондиционерами и телевизорами в надежде, что владельцы личных автомашин предпочтут ездить городским транспортом. Получится ли?

Даты

Договор, который ссружил немцев и французоз

22 января 1993 года исполняется 30 лет со дня подписания Елисейского договора, который создал новую договорную основу для германо-французского сотрудничества после второй мировой войны.

С того времени имена тех, кто подписал договор, бывший президент Франции Шарль де Голль и бывший федеральный канцлер Германии Конрад Аденауэр, стали символами германо-французского примирения, указывающими путь для новой Европы. В своей речи по случаю присвоения титула почетного доктора Лионского университета 30 сентября 1992 г. федеральный канцлер Германии Рихард фон Вайцзекер подчеркнул ту задачу, которую поставили перед своими народами Аденауэр и де Голль: «Объединить нацию с Европой и не искать вновь своего блага и отмежеваться от государства. Мы хотим иметь свои корни у себя на Родине и одновременно учиться думать в общеевропейских масштабах».

Для практического осуществления единственного в своем роде в западном мире договора была достигнута договоренность проводить каждые полгода встречи глав правительств и министров иностранных дел, обороны, а также по делам воспитания и молодежи. В начале декабря в Бонне состоялась 60-я германо-французская встреча на

высшем уровне между федеральным канцлером Гельмутом Колем и французским президентом Франсуа Миттераном. Наряду с этим существуют совместные органы на правительственном уровне: германо-французский Совет по безопасности и обороне, финансово-экономический Совет, в 1989 г. был создан Совет по охране окружающей среды. Важнейшее значение для германо-французских отношений имеет развитие связей между народами обеих стран.

Регулярные опросы в соседних странах подтверждают, что немцы и французы чувствуют наибольшую близость друг к другу. Свидетельством тому является большое количество германо-французских партнерских связей на уровне городов, районов и регионов — около 1600, по данным Совета общин Европы.

22 сентября 1984 г. федеральный канцлер А-Р Гельмут Коля и президент Франции Франсуа Миттеран встретились на месте бывших боев в Вердене, чтобы засвидетельствовать примирение обоих на-

родов. Они почтили память погибших в обеих мировых войнах, приняв участие в торжественных мероприятиях на немецком солдатском кладбище в Консенойе и на французском Национальном кладбище в Дуамоне.

Посольство Федеративной Республики Германия в Республике Беларусь.

Репортеры под прицелом снайперов

«Профессия журналиста — одна из наиболее опасных» — такой вывод сделан в докладе международной ассоциации «Репортеры без границ».

В 1992 году при выполнении

служебного долга погибли 56 корреспондентов.

В них стреляют в десятках стран на всех континентах. Опасней всего работать в Турции — 12 убитых, в Югославии — 11. Смертелен риск и для пишущих из ре-

спублик бывшего СССР: в Таджикистане убили троих репортеров, в Азербайджане, Грузии и Молдове — по одному.

Дмитрий КОВАЛЕВ, РИД.

У Японии четвертое место в мире.

По запасам инвалюты

Запасы иностранной валюты в Японии в течение декабря 1992 года увеличились на 207 млрд. долларов и составили по состоянию на начало текущего года 68,69 млрд. долларов, сообщили официальные представители министерства финансов страны.

Отмечаясь второй месяц подряд увеличение инвалютных резервов положило конец

постоянному сокращению с начала прошлого года этого показателя, который год назад составлял 68,98 млрд. долларов. Япония занимает по объему этого важного признака финансового благополучия национальной экономики четвертое место в мире, пропустив вперед Германию (93,1 млрд. долларов), Тайвань (90,2 млрд.) и Соединенные Штаты (76,0 млрд.).

Великобритания подражает поколению будущих алкоголиков, считает лондонская «Дейли экспресс». Газета ссылается на результаты специального исследования ученых из университета города Экстер, опросивших недавно около 18 тысяч школьников в различных районах страны.

Как выяснилось, каждый девятый из 15-летних подрост-

ков, к примеру, ежедневно потребляет алкоголь, в первую очередь пиво сверх норм, превышая которую не рекомендуется даже взрослым. Многие из них признали, что регулярно проводят время в пабах, хотя, согласно действующим здесь законам, хозяин пивной не имеет права обслуживать несовершеннолетних. Несмотря на дейст-

вующие запреты, им продают спиртное в супермаркетах и других менее крупных продовольственных магазинах.

Эксперты полагают, что распространению пьянства среди молодежи способствует реклама алкогольных напитков, которая в Великобритании поставлена на широкую ногу.

Из биологов — в «хостесс»

«Первыми ласточками» среди представительниц прекрасного пола России, высланными из Японии за групповое нарушение местного трудового законодательства, стали две девушки в возрасте от 19 до 25 лет, которые работали в кабаре неподалеку от Токио.

6 января, как сообщили корреспонденту ИТАР-ТАСС в токийском полицейском управлении, в прокуратуру передано дело управляющего кабаре, две девушки, явно имевшие весьма смутное представление о японских законах, нелегально трудившись в качестве «хостесс». В их обязанности входило обеспечивать максимальный комфорт клиентам мужского пола, подсаживая к ним пожимке, подливая в их бокалы пиво или виски, поднося зажженные спички к их сигаретам и развлекая их нематериальной беседой. Эти функции, однако, не предусматривали стояния в паспортных дежурках, выдающих «рабочий паспорт» и, дающих возможность пить, плавать, играть на театральных подмостках, участвовать в спортивных состязаниях и т.п.

Главным действующим лицом этой скандальной истории стал родившийся и выросший на Сахалине 43-летний японец, имя которого полиция пока не называет. Прекрасно владея русским языком, он создал на Сахалине вербовочный пункт, широко объявив, в том числе через тамошнюю прессу и средства наглядной агитации, о проведении конкурса, победительницы которого смогут отправиться в Японию на работу в качестве официанток. Примерно из 150 откликнувшихся на заманчивые клич претендентки были отобраны девять как хороших, так и замужних девушек, основные спе-

циальности которых простираются от парикмахерского искусства до микробиологии.

Японское законодательство запрещает работодателям нанимать иностранцев, не имеющих необходимой квалификации в той сфере, в какой им предстоит трудиться. Поэтому, оформляя въездные документы на девушек, бывший «сахалинскооплавленный» представил их как танцовщиц, которые будут выступать в его кабаре «Найтспот эстрада» в городе Хирацука. В июне—июле прошлого года лже-танцовщицы прибыли в Японию, кабаре с русскими красавицами открылось и, судя по всему, приносило управляющему неплохой доход. По имеющимся сведениям, в кассу кабаре поступало примерно 10 миллионов иен в месяц, тогда как месячная зарплата каждой девушки составляла 50.000 иен (около 400 долларов) плюс незначительные надбавки тем, кто пользовалась у клиентов повышенной популярностью.

Однако даже с этим ничтожным по японским меркам заработком в СКВ сахалинских девушек пришлось расстаться. Кабаре привлекало внимание полиции, которая усилила меры по борьбе с нелегальным наймом в Японию иностранной рабочей силы и в середине декабря устроила в Хирацуке облаву, в том числе в самом «Найтспот эстрада» и доме управляющего. После продолжавшихся почти две недели полицейских распросов российские девушки за несколько дней до Нового года были переданы в руки японских иммиграционных властей и высланы на родину, а их работодателю, видимо, придется предстать перед судом.

